

STOLOVSKI NAROD.

Blaga - 880 oba zvezci, 1680 denarje in praznike, ter velja po postri prejemati na avstro-ugarsko štoto za vse leta 25 K., za pol leta 13 K., za četrto leta 6 K. 50 h., za eden mesec 2 K. 50 h. Za Ljubljano v prazniki pa dom se vse leta 24 K., za pol leta 12 K., za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponji, velja na celo leto 22 K., za pol leta 11 K.; za četrto leta 5 K. 50 h., za eden mesec 1 K. 50 h. - Za tuje dežele tudi red, kotikor žušča postoma. - Na narodbo brez istodobne vpošiljatve in aročnine se ne odzira. - Za časnikovo poudarjanje se od petostopne petit-vrste po 12 h. če se osmanilo enkrat tiskata, po 10 h. če se dvakrat, in po 8 h. če se trikrat ali večkrat tiskata. - Doprisi naj se izvole frankovati. - Rokopisi se ne vradojo. - Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. - Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, osušnib t. j. administrativne stvari. - Vhod v uredništvo je na Vagove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

"Slovenski Narod" telefon št. 34.

Posamezne Stevilke po 10 h.

"Narodna tiskarna" telefon št. 85.

Po deželnem zboru.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

V svrhu izboljšanja svojega gmotnega stanja smo priredili učitelji o Veliki noči velik shod, na katerem se je zbral malone vse kranjsko učiteljstvo. Ta ogromna udeležba je bila pač jasen dokaz, da je regulacija učiteljskih plač na Kranjskem nujna potreba. Nekateri tovariši so zbrali zadnje novice, katero so še imeli pri hiši, da so se podali na pot v Ljubljano; drugi pa še toliko niso imeli in so si morali potnino izposoditi, ker so se gotovo nadejali, da bodo po regulaciji plač lahko poravnali ta dolg. A varali so se. Znan mi je tovariš z ogromno družino. Da je mogel iti v Ljubljano na shod, zato njegovi otroci za Veliko noč niso imeli nič potic in »žegna«. Sicer težko, a vendar radi so si odtegnili otroci ta priboljšek, ker jim je oče zatrjeval, da bo pa prihodnje leto boljše! Takih slučajev bi navedel lahko še mnogo. A čemu neki? Vrata deželne zbornice so zatvorjena in v lepih dvoranah, v kateri je začasa zasedanja vladal neznosen prepri, kraljuje zopet mir, ker ni več notri tistega ljudskega sleparja, ki je povzročitelj vsega prepipa in tudi kriv, da ni prišlo do regulacije učiteljskih plač!

Impozanten je bil marsikomu naš velikonočni shod; odkrito pa povem, da menim imponoval, in sicer zaradi tega ne, ker smo morali piti na shodu sladko vodko, katero nam je natakal podpredsednik Jaklič, predsednik naše »Zvezze« pa ni našel mesta v predsedstvu. Pri nas je že tako. Če ti privošči klerikalni poslanec dobro besedo, si takoj ves navdušen zanj in se ogiba potem vsega, karkoli meni, da bi utegnilo žaliti njega ali pa njegovo stranko. To je bil glavni vzrok, da nekateri naši kratkovidni niso bili za to, da bi bila »Zvezza« zastopana v predsedstvu. To je bila velika taktična napaka, katero so napravili priejevalci shoda.

Druga napaka je bila ta, ker se je na shodu preveč zaupanja stavilo v klerikalne poslance. Verjemite mi, dragi tovariši in mile tovarišice, klerikalec še nikdar in tudi nikjer ni bil zavzet za izboljšanje učiteljskega gmotnega stanja in tudi nikdar ne bo. To nam je iznova prav jasno dokazal dr. Žlindra na shodu v Cerknici, dne 8. novembra. Komur se zdaj še niso odprle oči, temu ni pomagati.

Narodno-naprednih poslancev ni bilo na naš shod. In prav so imeli, da niso prišli! Čemu neki bi gledali pobratimijo, ki se je kovala med liberalnim in klerikalnim učiteljstvom?! In kaj so nam pa že dali klerikalci? Ali se nimamo že dvakratni regulacijski naših plač zahvaliti edinole narodno-naprednim poslancem? In, ali ni naš pokojninski zakon zopet zasluga narodno-naprednih poslancev?

Tretja napaka na shodu je bila ta, da se nikdo izmed govornikov niti z besedico dotaknil pogubonosne klerikalne obstrukcije. Tukaj je Rhodus, tukaj pleš! Klerikalna obstrukcija je edino kriva in nihče drugi, da nismo dosegli, kar smo z gotovostjo pričakovali. In namesto, da smo mirno gledali prisotnim klerikalnim poslancem v obraz ter poslušali njih fraze »o ljubezni do učiteljskega stanja«, bi bilo pač bolj umestno, da bi ta ali oni govornik jim povedali v obraz, da so klerikalni poslanci, dokler obstruirajo v deželnem zboru, zgolj hinavci in nasprotniki, ne pa prijatelji učiteljstva. Proti obstrukciji bi morala biti naperjena ost shoda; to bi bilo bolj umestno, kakor pa klanjati se klerikalnim poslancem, zato zdaj je jasno, da edinole klerikalci »nimajo srca« za nas.

Ko se je začela po časopisu raznašati novica o učiteljskem shodu vsega kranjskega učiteljstva, je »Učiteljski Tovariš« priporabil, da si od takega shoda, pri katerem bi imeli besedo tudi klerikalci, ne obeta posebnih uspehov ter je zato nasvetoval, da bi bilo mnogo bolj umestno,

da priredi napredno, svobodomiseln učiteljstvo obeh narodnosti v deželi protestni shod proti obstrukciji, katero so započeli klerikalni poslanci. Danes vidimo, da je škoda, da se ta nasvet ni uvaževal in upošteval. Ko bi se bilo to zgodilo, bi se klerikalci gotovo ne upali tako norčevati iz učiteljstva, kakor pa to delajo zdaj. In to je tudi čisto naravno, ker so menjenja, da smo učitelji samo ponizni backi, brez političnega prepiranja in samostojnosti. Že sama misel na protestni shod proti obstrukciji je klerikalcem razburila žive in začeli so prav hinavsko učiteljstvo svariti pred takim shodom, češ, potem bo vsa regulacija učiteljskih plač pokopana. Nekatere naše kratkovidne tovariše so res omamili ti sirenski glasovi, ker so bili mnenja, da jim bo tako pojavnost in ponižnost napram klerikalcem prinesla zaželeno izboljšanje gmotnega stanja. Danes pa izprevidijo vsi, da so bili ogoljufani ter da so jih klerikalci prav pošteno vodili sa nos. Za eno skušnjo je torej vsakod izmed učiteljstva bogatejši, in sicer: klerikalcem ne smeme nikdar več zaupati in verjeti; če te ne more premagati s terorizmom in grožnjami, se ti pa laska s sladkimi in pomilovalnimi besedami in obljubami, da te naposled opehari. In letos so klerikalci tudi res prav pošteno opearili vse kranjsko učiteljstvo. Zapomnimo si to in popravimo, kar smo zamudili v minulem letu! Vspnimo se in napovejmo klerikalcem boj na življenje in smrt! Aut, aut! Saj je tudi klerikalna obstrukcija naperjena edinole proti učiteljskim plačam. To bremo zapisano z debelimi črkami med Susterščevim cerkniškim govorom.

Če torej zadnji naš shod ni bil protestni shod proti obstrukciji, moramo pa prirediti tak shod prihodnjo Velikonoč. Nekateri so mnenja, da bi se sklical protestni shod o Božiču, in sicer na sv. Štefana dan. Jaz nisem tega mnenja. Ker učitelji-organisti ne morejo z doma in še zaradi nekaterih drugih ovir, bi shod ne

mogel biti tako mnogobrojno obiskan, kakor bi bilo želeti. Pa tudi temeljite priprave je treba poprej za tak shod. Vprašanje naj se pretresuje in obdeluje najprej v naših okrajnih učiteljskih družtvih. Najprvo naj obori okrajnih učiteljskih društev začno protestirati proti pogubni klerikalni obstrukciji ter pošljejo te proteste deželnemu odboru in hkrati jih tudi objavijo v časopisih. Vsako okružiteljsko društvo naj priredi pred Velikonočjo vsaj eno zborovanje s časom primernim dnevnim redom. K tem zborovanjem naj se povabijo tudi prijatelji učiteljstva in šole, da tem potom zanesemo agitacijo proti obstrukciji med narod. Kot govorniki naj se na taka učiteljska zborovanja povabijo tudi deželni poslanci narodno-napredne stranke, ali pa tudi kaka druga veljavna oseba v okraju. Zastaviti moramo vse sile po geslu: Vsi za enega in eden za vse, da zamašimo žrelo razdivjanemu klerikalnemu zmaju naše dežele. Povejmo na teh naših zborovanjih glasno, da smo učitelji solidarni z naprednimi poslanci in da odobrijemo njih delovanje in njih politiko v vsem obsegu. Protestujemo tudi kar najdoločnejše zoper klerikalne napade na našo deželno vlado in posebej še na osebo našega pravičnega, zaslužnega in splohovanega gospoda deželnega predsednika. Že večkrat smo imeli priliko prepričati se o njegovi naklonjenosti do šole in učiteljstva; to naklonjenost nam je pokazal zopet z načrtom, ki ga je predložil v imenu deželnega šolskega sveta za izboljšanje učiteljskega gmotnega stanja dežel. zboru. Ko bi ne bilo klerikalne obstrukcije, bi z novim letom že uživali izboljšanje naših plač. Kako krvavo bi se nam prilegel vsak vinar in koliko solz bi bilo otrli ubogim našim otrokom. Ali, kaj smo mar mi in naši otroci klerikalnim kolovodjem, da si le sami rede trebuhe ob žljilih našega kmeta ter žró, žró in žró.

Zatorej, tovariši, le vsi na delo do zadnjega moža ter napovejmo kle-

ricalni obstrukciji boj na življenje in smrt, sicer ne pridemo do kruha.

Deželni zbori.

Štajerski deželni zbor Nadaljevala se je debata o proračunu za leto 1903 in 1904. O potrebščinah za leto 1904, ki znašajo 24.371.560 K je poročal posl. baron Rokitansky še v ponočini seji. O pokritju je poročal posl. grof Kotulinsky. Primanklaj znaša za leto 1903 K 10.432.868, za leto 1904 pa K 10.376.951. Iz lanskega proračuna se je preneslo v letošnjega nepokritega primanjkljaja 658.897 K. Dasi so se v ta namen zvišale do klade na vse direktne davke za 4%, vendar dela deželni upravi skrbijo, odkd dobiti celo pokritje. Deželnemu odboru se je naročilo, naj proučuje vprašanje, ali bi ne kazalo vpljati davka na vodne sile. Končno sta bila predložena proračuna za leto 1903 s potrebščinami 24.194.387 K s pokritjem 13.761.519 K, tedaj s primanjkljajem 10.432.868 K, proračun za leto 1904 pa izkazuje potrebščin 24.371.560 K, pokritja 13.995.109 K, potenktem primanjkljaja 10.376.451 kron. Pred glasovanjem so govorili zastopniki vseh strank. V imenu Slovencev je govoril Žičkar, ki je razlagal, kako nasilno postopa večina proti Slovencem, zabranjuje jim celo izvrševanje zakonito zajamčenih državljanjskih pravic. Pri deželnih uradih se odklanjajo slovenski dopisi, tudi namestnik ni uslušal prošnje, da bi slovenskim občinam slovensko dopisoval. Ako se kdo pritoži proti takim pravnim krštvam, se ga kaznuje, poslane so pa pokliče k redu. Govornik je grajal prepočasno reševanje vlog pri deželnih oblastnih. Velika krivica se godi Slovencem tudi z nerazumljivimi nemškimi imeni na deželnih železnicah. Pod takimi razmerami ni mogoče imeti zaupanja do deželne uprave. Kako krivično postopa deželna uprava proti Slovencem, se kaže v nemških

LISTEK.

Opatov praporščak.

Zgodovinska povest. — Spisal F. R. XLVII.

Matija se je proti večeru vrnil v zatički samostan. Ko so bili zaklenili vrata, je po svoji dolžnosti pregledal, če je vse preskrbljeno za varnost. Obhodil je vse prostore, kjer so bile nastavljene straže in pregledal vse stolpiče. Tudi v stolpiču za vrtom se je mudil nekaj časa, potem pa, ko se je naredila noč, se odpravil spati.

Straža ga je videla, kako je šel čez vrt in izginil v temi. Ko ga ni več bilo v bližini, je vojščak vzel sulico pod pazduho in sedel na stopnico. Iz sušnje je mož izvlekel večjo steklenico žganja in jo začel počasi prazniti. Ko je to bilo končano, se je naslonil na vrata in lahko za dremal.

Bila je mirna in tihă noč. Le tu in tam se je iz daljave slišalo lajanje kaktega psa in sem in tam se je oglasila sova. V samostanu so že vse počivali in tudi straže pri glavnih in stranskih vratih so spale, ker ni bila

navada, da bi jih ponoči kdo hodil nadzorovat.

Iz gostega grmovja na vrtu se je nakrat začela plaziti neka črna prikazen proti stolpiču. Vlekla se je kakor senca in se skrila za vogalom stolpiča. Kmalu potem se je na napsotni strani videlo, da je neka senca švignila čez zid, se splazila k stolpiču in komaj silsno pisnila, kakor iz spanja prebujen ptič. Za stolpičem skrita oseba je enako odgovorila v tistem hipu ste že obe osebi planili na stražo. Ko je napadenec prišel k zavesti, je imel že usta zamašena in roki zvezani.

Napadalca sta bila oblečena v meniske kute, na obrazih pa sta imela maski, tako da jih ni bilo spoznati. Nesla sta stražo v stolpič in zaprla moža v pritličju, potem pa sta šla v stolp.

Tu sta z vetrohom odprla ključavnico. Iz sobe se je slišalo neki šum in boječ glas je vprašal:

— Kdo je?

Nič odgovora. Mož sta užgala svečo in stopila v sobo. Pred njima je stal mlad mož srednje velikosti, katerega je ta nočni obisk očvidno močno prestrahl.

— Kaj je? Kaj to pomeni? je trepetajo vprašal jetnik.

— Sodbo! je odgovoril eden skrivnostnih došlecev, ki ni bil nihče drugi kakor Rovan.

— Življenje ali smrt! je z globokim glasom dejal drugi došlec — Matija.

Jetnik se je še bolj prestrašil. Gledal je zdaj tega, zdaj onega skrivnostnih mož in potem jecjal:

— Ali — prosim — s kako pravico me hočeta soditi. Gospod opat —

— Gospod opat ni sodnik, je rekel Rovan. Sodnik sem jaz in ta moj spremjevalec je krvnik! Ti si obolžen in si priznal, da si poskusil premilostnega gospoda opata umoriti. Zapadel si torej smrti —

— Za Boga, je zastopal jetnik v smrtnem strahu. Pustita me — peljita me k opatu — tam se vse razjasni —

— Razjasnila ni več treba nikakega. Ti si svoje dejanje sam pričkal! Zato sem prišel ti naznanit sodbo in krvnik jo takoj izvrši.

Jetnik je padel na kolena in tresič se kakor bilka je jokal:

— Dobro! je rekel zdaj Rovan. Če je resnica, kar si govoril, se mora to izkazati. Ali tu ne moreš ostati! Ko bi opat izvedel, česa ga dolži, bi te dal skrivaj usmrtni.

— Rešite me, rešite me, je prosil jetnik.

— To je težko, je menil Rovan. Če ostaneš tu, ti je smrt na vsak način gotova.

— Prisegam Vam! Jaz sem nedolžen! Zaslišite opata —

— Opat je bil že zaslišan in je isto tako izpovedal kakor ti. In zato si zapadel smrti. Krvnik — primi ga!

— Matija je pristopil in vzemši iz zepa vrv, je zvezal jetniku roke.

— Milost — milost — je prosil jetnik! Nedolžen sem! Preiščite še enkrat vso stvar! Zaslišite prejšnjega opata Albertusa. Ta pove, da me še nikdar ni videl, kaj še, da bi me bil on najel! Zaslišite menihe v Reinu, ki me vse poznajo, saj sem tam služil.

— Od kod te pozna opat Peter? je vprašal Rovan.

— Iz samostana v Reinu, kjer sem služil za hlapca. Naročil mi je, naj pride v Zatičino, da se mi bo tu dobro godilo. Ko sem prišel, mi je obljubil sto cekinov, da storim po njegovi želji.

— Dobro! je rekel zdaj Rovan. Če je resnica, kar si govoril, se mora to izkazati. Ali tu ne moreš ostati!

— Jaz sem nedolžen! Jaz nisem opatu ničesar storil! Opat me je najel in mi je obljubil bogato nagrado, če

napisih vseh deželnih zavodov na Spodnjem Štajerskem. To je brezmejna brezobzirnost. Potem je govoril o vinorejski šoli v Mariboru in o tečajih za viničarje. Drevo zaradi tega ne rodi bolje, ker se ga razlaga in obdeljuje z nemščino. O nemškem ženskem učiteljišču v Mariboru je rekel, da je popolnoma nepotrebno, ker je tam že tak zavod. Nadalje je grajal, da se rabijo nemška, spakaderana krajevna imena, edino pristna slovenska imena pa se prezirajo. Zato ne morejo slovenski poslanici glasovati za stvari, kajih namen je, slovensko ljudstvo uničiti. Tako se godi s podporami za »Südmärkte«, nemški »Schulverein« itd., ki se dovoljujejo iz davkov, ki so jih morali tudi Slovenci prispevati. Slovenci bodo glasovali za proračun šele potem, ko se bo ugodilo njihovim upravičenim zahtevam. Proračun za leto 1903 je bil enoglasno sprejet, proračun za leto 1904 pa le z glasovi večine. Proti proračunu so glasovali Slovenci, bauernbündlerji in nemški klerikalci.

V zaključnem govoru je izjavil posidr. Derschatt, da hoče odpraviti trpkosti iz Žičkarjevega izvajanja ter se sklicevati na dejstvo, da se bo tudi slovenskemu narodu vsestransko (?) ugodilo. Nemški pouk v šolah Slovencem le koristi. (Posl. dr. Hrašovec: »Stare fraze!«) Ti zavodi nimajo agresivnega značaja (Klici: »Tega niti sami ne verjamete!«) ter niso germanizatorični zavodi. — Med Einspinnerjem in baronom Rokitanskim je prišlo do ostre kontroverze. Einspinner je imenoval Rokitanskega »političnega pustoloveča«, Rokitansky pa mu je zaklical: »Predzni ušivec!« Oba sta dobila ukor. Končno pa sta vse lepo preklicala, in deželni glavar ju je — pohvalil. Ko so se rešili nekateri prejšnji predlogi ter je zbornica protestirala, da bi vlada dovolila Ogrski kako gospodarsko koncesijo na račun tostranske polovice, se je deželni zbor slovensko zaključil. Zaključni govor sta imela deželni glavar in namestnik.

Dalmatinski deželni zbor. V podrobni proračunski debati je govoril obširno poslanec Biankini proti germanizaciji in preganjanju domačinov. Potem sta bila sprejeta proračuna za l. 1903. in 1904. Pri volitvi treh deželnih odbornikov je prišlo do ostrega spora med stranko prava in takozvano narodno stranko. Dogovorili so se, da postavi stranka prava dva, narodna stranka pa enega kandidata. Iz stranke prava sta bila izvoljena dr. Smoldlaka in dr. Ruževič, iz narodne stranke pa Korlaet še po dvakratni volitvi v ožji volitvi in po žrebanju, nakar sta se dr. Smoldlaka

bošti obsojen, če je opat kriv, bo obsojen opat! Zdaj pojdi!

Može so zapustili stolpič. Jetnik je imel zvezane roke in zato sta mu moral Rovan in Matija pomagati, da je prišel na zid. Blizu zida je čakal grajski hlapac s Smreke s tremi konji. Matija je jetnika privezal na konja in potem so vse trije zdirjali proti Ljubljani.

Dani lo se je že, ko so prišli do mesta in morali so čakati še dobro uro, predno so se odprla mestna vrata. Rovan je z Matijom in z jetnikom šel naravnost v hišo, kjer je stanoval cesarski notar Leutwin. Matija in jetnik sta ostala v veži. Rovan pa je dal notarja zbuditi, ker je hotel najprej ž njim govoriti. Stari gospod je bil skrajno presenečen, ko je videl Rovana v meniški obleki, a njegovo presenečenje je postalno še večje, ko je izvedel, kaj se je zgodilo.

To je grozna hudobija, je vskliknil ogorčeno. Nikdar bi ne bil mislil, da je ta sladki ponižni opat Peter tako prekanjen in brezsrčen ter sploh zmožen za tako hudodelstvo. Stvar je za Albertusa na vsak način skrajno nevarna. Albertus je znan kot človek, ki se ne ustraši nobenega nasilstva, Peter pa velja za vzornega poštenjaka. Kaj pomaga, če vaš jetnik sedaj tudi pove, da ga

in dr. Ruževič odpovedala. Dr. Smoldlaka je tudi izjavil, da po zasedanju odloži svoj mandat. Stvar pa se je menda poravnala, ker je Korlaet pismeno izjavil, da se odpove deželnemu odborništvu. Končno je zbornica sprejela zakon za zvišanje učiteljskih plač ter se je v ta namen določilo: 1.) Da se spremeni ob enem pravno razmerje učiteljstva, 2.) se zvišajo prispevki občin in deželne naklade na pivo in 3.) upelje se 10odstotni davek na vozne liste na parnikih. Posl. Vučković je izjavil v imenu srbske stranke, da ne bo v bodoče več napadal hrvaškega državnega prava. Včeraj se je zasedanje zaključilo.

Gornjeavstrijski deželni zbor se je istotako zaključil, potem ko je sprejel že včeraj naznajene predloge posl. Beurleja o edini pravici nemščine v vseh šolah.

Sporazumljene Hrvatov in Srbov v Dalmaciji.

Povodom letičnega hrvaškega pokreta v Banovini so tudi Srbi pokazali, da gorko simpatizirajo s hrvaškim gibanjem. Posledica tega je bila, da so se odnošajo med hrvaškim in srbskim narodom znatno ublažili. V Banovini se je ustanovila nova srbska stranka, ki javno nagaša, da se mora z vsemi silami delovati na to, da se doseže trajno sporazumljene med obema sedaj sovražnima plemenoma enega naroda in da se v to za sedaj najde vsaj neki modus vivendi. Tudi nova hrvaška stranka prava, v kateri imajo mnogo vpliva Srbom prijazni, takozvani realisti, je prožeta z istimi idejami in smatra za svojo nalogo, da zbliza Hrvate s Srbi in spelje oba naroda na pot, kjer bo omogočeno obema skupno delovanje v prospeku skupne domovine Hrvatske in Slavonije.

V Dalmaciji ni bila mržnja med Srbi in Hrvati nikdar tolka, kakor v Banovini. Dasi je bila včasih borba med obema narodoma že tudi silno huda in ostra, vendar so se vselej razburkani valovi političnih strasti vselej skoro polegili in v privatnem in družbenem življenju se niti opazilo ni, da živila tu dva naroda, ki sta si politično velika sovražnika. Zato so bila tudi v Dalmaciji najugodnejša tla, kjer so vznikle kali za zblizanje Hrvatov in Srbov. Kakor se nam poroča iz Dalmacije, se je sedaj doseglo med Srbi in Hrvati v Dalmaciji popolno sporazumljene.

Srbski klub, ki se je 11. t. m. posvetoval o skupnem delovanju s Hrvati, je sklenil resolucijo, v kateri oduševljeno pozdravlja izjave

je Peter najel? Če ostane Peter pri svoji trditvi, jetnik pa pri svoji, se bo le opatuverjelo, ne temu hlapcu in reklo se bo morda tudi, da so jetnika pregorili in podkupili tisti, ki so ga skrivaj odpeljali iz zatiskega samostana.

Jaz, je dejal Rovan, sem si stvar tako-le mislil: Jetniku obljudim, da ga takoj izpustum, če reče, da je sam ušel iz samostana, a ker ga je pekla vest, da bi se zgodi Albertus krivica, je prišel iz lastnega nagiba k Vam in Vam razodel resnico, s pogojem, da ga pustite mirno oditi. Mož stori to rad. Vi napravite potem zapisnik o tem, kar Vam mož pove. Več kakor Vam on pove, Vam ni treba vedeti.

Tako pa pojde, je zadovoljno prikimal notar. Opat Peter bi potem svoje trdil, Albertus bi rekel, da je nedolžen — glavne priče pa bi nikjer ne bilo, oziroma imeli bi v rokah njen prostovoljno izpoved. Albertusu se potem nič ne more zgoditi.

Zgodilo se je vse tako, kakor sta se domenila Rovan in notar. Rovan je dal jetniku še nekaj denarja, da je mogel iti v drug kraj, sam pa se je vrnil z Matijo na Smreko, od koder je poslal Margareti kratko pisemce, naj upa, da bo že v kratkem njen brat rešen.

glede sporazumljena s hrvat-ske strani, izraža prepričanje, da je oživotorjenje narodnih idealov odvisno od skupnega postopanja Hrvatov in Srbov, povdaria, da s zmago narodnega načela odpada zadnja rezerva srbskega programa glede zedinjenja Dalmacije s Hrvatsko, in oblikujejo slovesno, da bodo Srbi na političnem, kulturnem in gospodarskem polju složni s Hrvati delovali v dosegu narodnih idealov srbskega in hrvaškega naroda.

Politične vesti.

Trgovinske zveze z Italijo. Nižjeavstrijski deželni zbor se je odločno izrekel proti vsakemu, tudi provizoričnemu podlajanju trgovinske pogodbe z Italijo, v kateri bi ostala vinska klavzula. Zahteva pa, da se naloži 48 K carine. — Deželna zveza ogrskih vinorejcov pa je vložila državnemu zboru prošnjo, naj se trgovska razmerje z Italijo vsakakor obnovi, ako tudi le začasno, a tako, da se vinska klavzula izpusti, ali pa se naj rabi za uvoz iz Italije nov carinski tarif.

Dunajska zdravniška zbornica se je prostovoljno razšla zaradi napadov na zdravniški stan v deželnem zboru.

Obstrukcija v ogrskem parlamentu se je v sinočni seji pričela po starem vzorcu. Vlada je hotela prekiniti debato o vladnem programu ter spraviti na dnevni red rekrutni zakon. Ob 11. sinoči je še trajala zaključna seja. Obstrukcijski govorniki so ubijali čas z vaskovršnimi razpravami, li bernalni poslanci pa so v stranskih sobah igrali tarok. Grof Tisza je izjavil, da hoče imeti danes zopet sejo, ako se bo sinočna seja raztegnila tudi do 10. ure predpoldne.

Albanci se zopet pungajo v Macedoniji. V okrajih Gostivar in Tetovo so oropali več slovenskih vasi. Shod albanskih poglavarov je sklenil, prepredčiti izvedbo reform za vsako ceno. Splošno je prepričanje, da se upor Albancev podziga direktno iz Carigrada.

Kdo bo guverner v Macedoniji? Črnogorski minister Vučković je vprašal ob prički svojega bivanja v Carigradu turškega ministra zunanjih zadev, ali bi Turčija sprejela princa Mirkaza za guvernerja Macedonije, ker bi Italija in Rusija podpirali to kandidaturo. Turški minister je odgovoril, da to vprašanje še ni zrelo.

Obsojeni poljski teologji. Nadškofijska oblast v Poznanju je obsodila vse poljske teologe, ki so se branili obiskovati akademična predavanja, v poostenkarcer ter jim zagrozila z relegacijem.

Deželnozborske volitve na Pruskom se vrše včeraj in danes pod znakom strahu pred socialnimi demokrati. V Berlinu je prignal grof Bülow na volišče vse vladne uslužbence, uradnike, sluge in kocijaže.

Italijanski ministrski predsednik Giolitti bo moral odstopiti. Oficijozna »Tribuna« ga je naravnost pozvala, naj se umakne, ker je partija zanj izgubljena.

V francoskem senatu je izjavil predsednik Combes, da vlada sprejme Girardov predlog, naj se prepove celibatarjem poučevati na srednjih šolah ter bo vlada že v prihodnjem letu predložila zakonski načrt, da se udom kongregacij sploh prepove pouk na ljudskih, srednjih in visokih šolah.

Proč z nunami iz bolnišnic! Francoski predsedniki Loubet je podpisal dekret, s katerim se odpravijo nune iz vseh mornaričnih bolnišnic, ker se niso bavile s posrežbo bolnikov, temuč materialno upravo. Odtegnile so se vsaki kontroli ter zelo slabo gospodarile.

O operaciji cesarja Viljema je hotel govoriti v berlinski medicinski družbi medicinalni svetnik prof. dr. Orth, toda predavanje se je preprečeno, kar pa najbolj dokazuje, da bolezni ni navadna in nenavarna.

Nemiri na Španskem. Položaj je še vedno zelo resen. Mesto Santander je zasedeno po vojaštu. Boljše rodbine zapuščajo mesto. Pri hišnih preiskavah so našli pri delavcih mnogo orožja. Osebe, ki so začiale hišo katoliškega društva, pridejo pred vojno sodišče.

Proti naseljevanju nemških kolonistov v Zapadni Rusiji se je v ministrstvu sestavila posebna komisija.

Dopisi.

Iz Kamnika. Čitalniški diletantje so priredili tekom 14. dni dve gledališki predstavi. Dne 25. oktobra: »Zakonske nadloge« in dne 8. novembra: »Mlinar in njegova hčica.« Zakonske nadloge je enodejanka, ki od igralca ne zahteva posebnega napora, a vendar precej temperamenta, sicer lahko dolgočasi. Dva, trije dvogovori, en samogovor, nekoliko ljubosumnih scen, neumeni sluga, ki je pa ob koncu pametnejši, ko vsi drugi, nedolžen pretep, tri solze žalosti, tri solze veselja, eden in pol dovtipa in srečen konec: to je vse. Takih igrič in mnogo boljših je na izberi, zato svetujemo g. režiserju, da se naj v prihodnje loti kaj hvalejnejšega, posebno, ker ima dobrih igralskih možnosti na razpolago. Sicer pa se je igrica dokaj dobro predstavljala. Sosebno nas je presenetila gdč. Možina, ki je nastopila sedaj prvič. Le tako dalje! Po igri je bil srečolov pri kojem je srečo lovilo pridno in ponajveč z veseljem skoraj vse zbrano občinstvo. Omenili bi še tudi, da je pri po predstavi hotel svirati orkester mestne godbe, a mi smo, hvala Bogu, precej trde kože, in nas to oviranje ni ganilo, dasi bi bilo morda prav potrebno. Toda o tem izpregovorimo še pozneje. — 8. t. m. pa je bila ljudska predstava žaloigre: »Mlinar in njegova hčica.« Dvorana je bila nabito polna. Predstava je trajala od 1/2 do 11. ure. Presenetila nas je dovršena igra skoro vseh igralcev. Sosebno lepo in dovršeno je igrala svojo ulogo gdč. Kebrova (Miška). G. Logar (Janko) naj igra v drugič malo manj divje in nekoliko plemenitejšje. Sicer je bil »Janko« prav dober. G. Binter (Črnot) je svojo ulogo prav temeljito preširal ter je tudi izvrstno pogodil. Prosimo samo, da bi v prihodnje le nekoliko jasneje govoril. Gdč. Pečnikova (čupanja) je kot dobra igralka občezna, kakor tugi g. Jerom (grobokop). Tudi krčmar in krčmarica sta svoji ulogi prav povoljno rešila. Ostale uloge pa so bile v rokah gospode Kosove (Korenka) in 70letnega g. Slabjane (duhovnik), častnega člena »Čitalnice«, ki ga je še vedno z mladeničko vmeno pri stvari. Bog ga živi še dolgo let! Inscenacija je bila odlična, za kar gre v prvi vrsti hvala g. dr. Sadnikarju. Počivali moramo tudi maski, ki so bile izvrstno pogojene, posebno Črnotova in grobokopova. Prepričali smo se, da bi se s tem igralnim objemom dalo še marsikaj storiti. Pridnosti je veliko, talenta tudi, izvrstni režiser; torej na delo! Med odmori je bilo najboljše iti iz dvorane, kajti tedaj se je oglašil orkester mestne godbe. Čuje se, da godeci novemu g. kapelniku nalač nagajajo, kar seveda obsojamo najstrožje. Gospodkapelniku pa prav prijateljski svetujemo, naj rajše svoje moži posveti hvalejnejši stvari; n. pr. salonskemu orkestru ali moškemu, oziroma mešanemu zboru, ki se, kakor čujemo, v kratkem ustanovi. Tudi v Léšah je sedaj nastavljena neka učiteljica Rogar, o kateri se je trdilo, da zna slovenski; ko je pa službo nastopila, je z otroci govorila samo — v nemškem jeziku. Kakor se kaže, bo res »nemški jezik« avanziral na stopinjo tretjega dež. jezika na Koroškem.

Kamniški občinski odbor je v včerajšnji svoji seji soglasno in z vzklikom podelil častno meščanstvo g. Janu Legu, odličnemu prvoroboritelju in pospeševalcu češko-slovenske vzajemnosti. Kakor znano, je g. Jan Legu svoj čas služboval v Kamniku.

Prvi Slovenec v goriških trgovski in obrtni zbornici. V pondeljek je izvolila trgovska in obrtna zbornica goriška mesto umrela svetinja za zborničnega svetnika Slovenca gosp. Antonia Juretiča iz Kobarida. Novi svetnik je edini Slovenec v tej zbornici, da si v deželi goriški prevladuje slo-

niku priredi v soboto, dne 14. t. m. v prostorih narodne čitalnice s h. d. na kateri se vabijo udje in tisti neudje, ki so volile. (Nevolilcem, ki niso udje, ni dovoljen vstop). Na shodu bo poročal poslanec dr. Ferjančič o državnem in o deželnem zboru kranjskem. Temu poročilu sledi posamezni predlogi in nasveti. Odbor vabi k obilni udeležbi.

„Slovenčeve“ laži. Slovenske dopisnik iz Ribnice pregrava bedaste dovtipe in že opetovano ovržene laži ter posebno napada može, ki ne trobijo v njegov rog. Da ne odgovarajo farovškim lažem in ne poštevajo polemik, je umetno. Mislijo pač na ljudski pregor: »Popa se ogibaj ali ga pa takoj — drugače ne boste imeli miru pred njima. Božji namestniki! le pridruži lagajte naprej, vsaj obstoji danes vsa vaša politika iz laži in obrekanj. Prvi in glavni pogoj, da se omogoči skupno delovanje vseh slovenskih strank na kostrit našega naroda je, da klerikalci prenehajo delovati z lažmi in spleti ljudstvo. Bojimo se pa, da je do takega zatajevanja njih naравše daleč!«

Tretji deželni jezik na Koroškem, to je nemški jezik, bodo morali upeljati na dvorazredni ljudski šoli v Léšah pri Prevaljah; vsi otroci, ki obiskujejo to šolo, so Slovenci, ki ne razumejo niti besedice nemški, učitelj in učiteljica pa sta trda Nemci, ki takisto nimata niti pojma o slovenskem jeziku. Ali je pri takšnih razmerah uspešen šolski pouk mogoč? Kako naj učitelja, ki ne zna slovenski, počuja otroke, ki ne umet nemškega jezika? Ako se hočejo porazmeti, ne preostaja jim drugega, nego da si pomagajo kakor mutci — s kazanjem. Koliko se potem otroci v šoli nauči, si je lahko misli. Šola, ki bi morala iz njih napraviti razumne in pametne ljudi, jih vzbjava v zabit in neobčutne tepe, ki ne znajo lastnega svojega maternega jezika, ker se ga niso nikdar učili, nemškega pa tudi ne, ker se ga s posomo nemega jezika tudi niso mogli naučiti. To je tisti blagoslov, ki izvira za Slovenca iz nemškega učnega jezika! In Nemci zatrjujejo, kako koristen je nemški poduk za slovenske otroke, kako jim le-ta razširja duševno obzorje! Kaka ironija! Pridite in poglejte naše otroke, ko izstopijo iz šole, da se prepričate o blagodejnom uplivu izključno nemške vzgoje. Otroci se v dolgih osmih letih ne priuči ničesar, o kaki omiki ni pri njih niti sledi in njenostavnejše stvari so jim s sedmerimi pečati zatvorjena knjiga! In tako pripravljeni stop

venski živelj tako po številu, kakor tudi po gospodarski moči! Kaj je temu vzrok? Ali je morda vladala v slovenskih trgovskih krogih v tej zadevi takrat brezbrinost, ali so teh nezdravih razmer krive druge okolnosti? Vsekakor bo treba tudi v tem oziru goriškim Slovencem započeti marljivo delovanje!

— „**Edinost**“ v Trstu bo pričela 15. t. m. izhajati vsaki dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5. urijutraj.

— **Učiteljske vesti.** Učitevna ljudica gdž Ana Tomčeva v Tržiču je imenovana za stalno učiteljico na rudniški šoli v Idriji. Na zasebni jihudiški šoli kranjske industrijske družbe, ki se je otvorila 4. t. m., je nastavljen učitelj gosp. Ladislav Pospischil.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v soboto se igra francoska noviteta „Njegova hišna“ (Nelly Rozier) znanih dveh dramatikov Hennequin in Bilhaud, ki sta spisala že celo vrsto efektnih in veljavabnih burk, ki se igrajo po vseh velikih odrih. »Njegova hišna« je igra, ki spada v vrsto burk »Coralie & Comp.«, »Njegov dvojnik« in dr. Glavno ulogo v »Njegovi hišni« igra gdž. Ruckova, večje uloge pa imajo g. Čonški, gdž. Kreisova, gosp. Verovšek in g. Boleška. Dejanje se vrši v lehkomiselnih pariških krogih, tendenca igre pa je namenjena damam.

— **Slovensko gledališče.** Sinočna predstava »Bohème« je bila odločno najboljša vseh predstav te opere, kar jih je bilo doslej. Slušatelji je dobil utis, da so pevke in pevci bili posebno dobro disponirani. Sicer pa so izginile tudi tiste pomajkljivosti, ki jih je bilo opaziti pri predčasnih predstavah.

— **Dobrodelen veselica za Koroško.** V nedeljo se zborejo v »Narodnem domu« na prijazno vabilo »Slovenskega slovenskega ženskega društva« vsi sloji, ki imajo srečo za solze sobratov, k prelepim veselicam. Vsako vabilo bi bilo pravzaprav od vč, kajti Ljubljanci še pač najhujše vedno čutmo, kake rane provzroči elementarna nesreča. Saj je l. 1895 z nami sedustvoval ves kulturni svet. In sedaj je prilika, da nekoliko povrnetemo sočutje. Naši koroški bratje, posebno v sosednji Kanalski dolini, so bili grozno udarjeni po zadnjih poplavah. Brez streh, brez oblike, brez živeža in za več let brez upa, da bi jim zemlja kaj rodila, se očito ozirajo na našo pomoč. Ljubljansko narodno ženstvo je prevzelo človekobjuno nalogo, pomoči tem revezem. Ni pa storilo tega z navadnim nabiranjem milodarov, temuč apeluje le na vsakega rodoljuba, vsako zavedno Slovensko in sploh na vsakega človekobjuba, da prispeva borno kronico, za kar semu bo nudilo najrazličnejše zabave v izobilju. Odzovimo se tedaj v nedeljo požrtvovanim našim damam kot eden mož ter napolnimo »Sokojovo« dvorano. Trud in požrtvovnost naših dam je tega vreden, koroški bratje pa so naše pomoči potrebeni. Spored veselice prinesemo jutri.

— **Veselica v prid po povodni prizadetemu prebivalstvu na Koroškem.** Odbor »Slovenskega planinskega društva« vabi svoje p. n. člane na mnogobrojno udeležbo dne 15. t. m. v »Narodni dom«.

— **Na Martinov večer peskega društva „Ljubljana“** se je enkrat opozarjal, in sicer bo jutri, v soboto, 14. t. m. na Turjaškem trgu št. 1 v veliki društveni dvorani. Svira godba p. n. člane na mnogobrojno udeležbo dne 15. t. m. v »Narodni dom«.

— **Na Martinov večer peskega društva „Ljubljana“** se je enkrat opozarjal, in sicer bo jutri, v soboto, 14. t. m. na Turjaškem trgu št. 1 v veliki društveni dvorani. Svira godba p. n. člane na mnogobrojno udeležbo dne 15. t. m. v »Narodni dom«.

— **Za Vegov spomenik** sta darovala: Stotinjak Fridolin Kavčič na Dunaju 20 K., »Liberaina trdnjava« v Vipavi 25 K.

— **Vinski semenj v Krškem** obeta biti tako zanimiv in zabaven. Na semnju, kateri se bode vršil v nedeljo v prijaznih vrtnih prostorih g. Gregoriča, igrala bude slav. godba p. n. varazdinskega pešpolka št. 16 iz Zagreba, »Krško bralno društvo« pa priredi zvečer v svojih prostorih Martinov večer, pri katerem bude koncertovala že omenjena godba. Po koncertu bude prosta zabava in ples. Da se omogoči p. n. gostom iz južno od Krškega ležečih krajev, priti še ponoči domov, priklopilo se bode tovornemu vlaku, ki vozi ob 1/10. uri iz Vidma, nekaj osebnih vagonov. Cenjenim gostom, ki polete v nedeljo v prijazno Krško, je tedaj nekaj prijetnih uric osiguranih.

— **Nov most čez Savo.** Konzorcij, kateremu stoji na čelu nadžener Kirchschlager iz

Ljubljane, pričel je letos pri Trbovljah graditi čes Savo železni most, ki naj bi venal Kranjsko s sosednjim delom Štajerske ter zlasti olajšal ši vahen promet z železnično postajo Trbovlje. Ob betonska stebra sta bila že v letošnjem poletju dovršena, potem pa se je z gradnjo moral prenehati, ker je južna železnica pridelala tožbo zaradi lastninske pravice na levem bregu Save. Sedaj so difference v toliku poravnane, da se gradnja lahko nadaljuje in je upati, da se novi most čez par mesecov lahko izroči javnemu prometu.

— **Vodovodi v Postojni,** v Nadanjem selu in v Suhem vasi so dograjeni in so se že izročili javni splošni porabi.

— **Shod avstrijskih postarjev.** Kakor se nam poroča, pride se je med avstrijskimi postarji živahn agitacija, naj bi se sklical v kratkem splošen shod postarjev. Uslužbenci neeraričnih poštih uradov so vsled reorganizacije iz leta 1900 v marsičem prikraščani in zahtevajo med drugim zvišanje plač, primerno ureditev uradnih pavšalov, naturalno stanovanje, oziroma ekvivalent za uradne predstojnike ter skrajšanje službene dobe od 40 na 35 let. Shod se bode vršil okolo novega leta.

— **V Ribnici** je, kakor čujemo, šolsko vprašanje povoljno rešeno. Ker se je bistrim kaplanom posredoval sv. Ano z visoke gorje prenesti na Zötterjev vrt v trg, se bode sedaj v splošno zadovoljnost lahko zgradilo novo šolsko poslopje tam, kjer si ga je želel tudi ribniški gospod dekan, dokler mu niso te misli izbili iz glave njegovki kaplani.

— **V Gotenici** na Kočevskem so se pojavile med otroci ošpice, vsled česar se je šola zatvorila za 14 dni.

— **Utopljenca** so našli 8. t. m. pri Dolu, kjer se Bistrica izliva v Savo. Ponesrečenec je že ležal kakih 14 dni v vodi in je vsled tega popolnoma spremenjen, da se njegova identičnost ne da dognati. Po zujanosti soditi je bil mož 50 do 55 let star in najbrže delavskega stanu.

— **V Celju** bo v nedeljo, dne 15. listopada 1903, v veliki dvorani »Narodnega doma« v Celju, o priliku občnega zborovanja »Društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju« v korist podpornemu zaključku tega društva prosta zabava in ples.

— **Obrotni gibanje v Ljubljani.** Tekom meseca ožobra pričeli so v Ljubljani izvrsavati obrt: Dr. Josip Žak, Špitalske ulice št. 7, zobotehniški obrt; Josip Prosenc, Prešernove ulice št. 52, prodajo papirnih izdelkov, pisalnih in kadičnih potrebščin; Karol Alexander, Radeckega cesta št. 16, trgovsko agenturo; Josip Strehar, Tržaška cesta št. 2, mesarski obrt; Jakob Mehle, Ambrožev trg št. 2, trgovino z mešanim blagom; Primož Cassermann, Šelenburgove ulice št. 3, krojaški obrt; Rozalija Kržan, Gospodske ulice št. 15, trgovino z divjadi; Ana Dachs, Florijanske ulice št. 33, žensko krojaštvo; Fran Petrič, Trnovski pristan št. 4, nožarski obrt; Leopoldina Hanhart, Dunajska cesta št. 32, trgovsko agenturo; Fran Jakopič, Krakovski nasip št. 10, fiškarski obrt; Katarina Bublik, Resljeva cesta, trgovino s porcelanasto, železno in plehasto posodo ter s steklenim blagom; Ignacij Radoš, Breg št. 2, zlatarski in srebrarski obrt; Jerruccio Migliarini, Vodnikov trg, trgovino s perutnino, jajci in sadjem; Ivan Mede, Martinova cesta št. 19, črevljarski obrt; Fran Novak, Krakovske ulice št. 6, prodajo dry in premog; Ivana Pichler, Kongresni trg št. 3, prodajo razglednic, papirja in kadičnih potrebščin; Olga Mervič, Špitalske ulice št. 9, zobotehniški obrt; Fran Iglič, Mestni trg št. 11, trgovino s pisalnimi in risalnimi potrebščinami ter s papirjem in galerijskim blagom; Frančiška Casserman, Šelenburgove ulice št. 3, krojaški obrt; Fran Novak, Krakovske ulice št. 6, fiškarski obrt; Marija Selškar, Pogačarjev trg, malo trgovino z devocijskimi in medičarskimi blagom; Fran Kliš, Florijanske ulice št. 13, črevljarski obrt; Ivan Vrhovec, Konjušna ulica št. 13, podkrovno kovaštvo; Josipina Schwaiger, Kolodvorské ulice št. 26, prodajo razglednic; Josipina Achtschin, Wolfove ulice št. 8, izdelovanje snažilnih snovi za perilo; Srečko Potnik, Sv. Petra nasip št. 57, izdelovanje sondovice.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem dež. sodišču. 1. Pavel Omejc, kolar in sodar iz Studenčič, je dne 5. vinoteka t. l. na Gojevcu posestnika sinu Janezu Jamniku in nezaklenjene skrinje vzel v gotovini 14 K 40 v. Ivan Likovič pa 4 K 60 v. Ker je Pavel Omejc znan tat in bil zaradi tega zločina tudi večkrat kaznovan,

ga je sodišče na 15 mescev težke ječe odsodilo; po prestani kazni pa se bo oddal v prisilno delavnico. 2. Janez Degen, natakar iz Celja, je v hotelu »Trento« v Bezenecani v Italiji iz skrije natakarju Arturu Lamberju vzel 85 lir in črno opravo v skupni vrednosti 212 lir; nekemu duhovniku pa, ki je v istem hotelu nočil, čevlje vredne 12 lir in je na to pobegnil; tukajšnje sodišče ga je zaradi tega na 5 mesecov težke ječe odsodilo. 3. France Likar, posestnika sin iz Godoviča, je dne 18. kmovca t. l. svojega brata Pavleta na podu, iz jeze, ker ga je z metlo po roki udaril, z grablji tako po glavi mahnil, da se je brat nezavesten zgrudil; obojen je bil na 5 mesecov težke ječe. 4. Jože Petrič, zidar v Dolnjem Jezetu, je dne 30. vel. srpanja v gostilni Antonia Mulca v Otoku razjarjen, ker je trdil Andrej Mulc, da je močnejši od njega, tega 3krat zaporedoma obla vrgel in ga vrhu tega še petkrat z nožem sunil. Sodišče ga je zaradi te nečuvne surovosti na 14 mesecov težke ječe odsodilo. 5. Oproščen je bil hudo delstva javnega nasilstva iz sfilovanjem France Udovč, tesar iz Slive. Zatožen je bil namreč, da je v družbi sedaj pogledih sodelcev Janeza Mlakarja, Janeza Ožbolta in Jakoba Troha v neki šumi na Rumunskem Janeza Hlapšeta in Antona Komidara na grozni način trpinčil in grozil, da ju bodo ubili, ako od dela pobegneta. Ker sta fanta pred sodiščem priznala, da je glavni krivec Janez Mlakar, in da je Udovč nedolžen, ga je sodišče od obtožbe oprostilo.

— **Konkurz.** Deželno sodišče je otvorilo konkurs o premoženju tvečke Jos. Petrič, trgovina s parijem v Ljubljani.

— **Tatvina.** V »Narodnem domu« sta bila grč. I. K. dne 11. t. m. med pol 6. in pol 7. uro zvečer ukradene dva zlata pretana. Eden prstan je imel moder kamen v podobi potočnice, drugi pa moder kamen v podobi očesa.

— **Vol vlak ustavil.** Včeraj popoludne ob pol 8. uri je na Kodejievem pritekel voln na železnični tir ravno v trenotku, ko je prihajal vlak in mu šel nasproti. Vlak je žvižgal, a vol se ni umaknil s tira, dokler ni vlak postal.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 30 oseb, in sicer 10 Slovencev in 20 Hrvatov.

— **Dvesto Macedoncev** se je včera, zvečer pripeljalo iz Hrušice, kjer so dosedaj delali pri zgradbi železnice. Odpeljali so se domov.

— **Izgubljene reči.** Prostak bramborskega pešpolka Franc Metelko je izgubil včeraj na poti od bramborskove vojašnice po Poljanski cesti, Cesarski Jožefu in Vodnikovem trgu in po Špitalskih ulicah do franciškanske cerkve nikelnasto žepnu. — Učenka dekliske šole M. pl. G. je izgubila danes zjutraj na poti od Poljanske ceste, po Cesarski Jožefu in Vodnikovem trgu, Pred ščifojo, po Špitalskih ulicah, Marijinem trgu in Wolfsovi ulicah do Gerberjeve prodajalnice žensko uro z obeskom. — Avgustina Pruda, stanujoda na Bleiweišovi cesti št. 1, je izgubila včeraj na poti od doma po Bleiweišovi in Erjavčevi cesti, po Gradišču, Kongresnem trgu in Šelenburgovih ulicah do pošte zavitek svile. — Gabrijela Gogola, voditeljica hotela »pri Malču«, je izgubila včeraj na Franca Jožefu cesti zlato, gladko zapestnico.

— **Cilinder** z vtičeno tvrdko »Breskvar-Marbor« se je na odvetniškem shodu pomotoma zamenjal s cilindrom tvrke Krejči v Ljubljani. Naslov se izvede pri uredništvu.

— **Koncert društvene godbe** vrši se jutri zvečer v »Na rodni kavarni«, Gospodske ulice. Za četek ob 9. uri zvečer. — Vstop prost.

— **Hrvatske vesti.** Banovo zdravje. Ban Pejacsevich je vstal predverjanjem za malo časa. — Alkohol ga je usmrtil. 60-letni Jano Zborovan iz Jelesavca, okraj Našice, se je napil čistega alkohola, da pokaže jakost svojega želodeza. Na noč mi je pa postal slabo, zato je šel iz hiše na prost, da bi mu odleglo. Ker ga dolgo ni bilo nazaj, šli so za njim gledati in so ga našli zunanj v smrtnih mukah, katerim je kmalu potem podlegel. — Štrajk zidarjev. V Opatiji in okolici so pričeli zidarji štrajkat. V Opatiji, Iki, Lovranu in Voloskem se gradi preko 40 hiš, zato so lastniki radi tega štrajka v veliki zadrgi. — 30-letni obstoja bo slavilo 21. in 22. t. m. pevsko društvo »Dvojnica« v Belovaru. — Fm. Emanuel Cvjetičanin, poslanec Bosensko-hercegovinskega orodništva, je stopil v pokoj. — Šola za služkinje. Gospodarsko društvo v Osiku je ustanovilo šolo za služkinje, kjer se bodo siromašne deklekle izvezale v vseh hišnih opravilih.

— **Najnovejše novice.** — Požar v poštnem vlaku. Med Peterburgom in Moskvo se je vnel poštni vlak. Zgorelo je baje vrednosti za 7

milionov rubljev. — 55 km. v eni ur je prevabil zrakoplov bratov Lebandy v visokočini 300 m. — Počni poneverjalec. V Lend Gasteinu je zakril pomožni uradnik Kern velika poneverjenja. Ko so ista razkrili, je Kern streljal na svojega šefa Mittelhammerja ter ga na glavi zadel. Tudi proti drugemu uradniku Guttmannu je streljal, ki pa je ušel. Potem se je Kern sam smrtno obstrelil. — Za spomenik cesarice Elizabetete je poslalo svoje načrte 10 kiparjev, katerih vsak zahteva 1100 K za stroške načrtov. Termin se je podaljšal do 30. t. m. — Virchovo biblioteko, ki obsegajo 70.000 knjig, je davalna njegova vdova berolinski akademski družbi. — Odvetnik sester kraljice Drage je prejel 500.000 frankov iz kraljevine zapuščine. — Punt so hoteli vprizoriti dijaki v gledališču v Tomsku. Kozaki so ljudstvo razgnali ter zaprli 150 dijakov. — Na avtomobilu se je ubil na Dunaju graščak in nadporočnik v rezervi grof Harburhal-Chamaré. — V prepiru je zabolzel z nožem v Zadru gostilničar Petrich kmet Mediša.

— **Duševni delavci na Nemškem.** Po najnovejši statistiki je izkazano, da se na Nemškem 475.000 oseb živi z učenostjo ali s svobodnimi poklici, in sicer 71.400 duhovnikov in cerkevni uradniki 243.165 učiteljev in knjižničarjev, 8200 sojnikov, 6800 odvetnikov, 29.800 zdravnikov in zabolzdravnikov, 15.000 pisateljev in žurnalistov, 17.000 stenografov in pisarjev, 15.000 gledališčnih gledališč, 15.000 slikarjev, podobarjev in muzikov.

— **Kača poginila lakote.**

Pariski naravoslovni muzej je dobil leta 1899 iz Zahodne Indije 6 1/2 m dolgo kačo, takozvano »Python«. Tehata je 75 kg. Bila je svite barve in zelo živa. Te vrste kač žive v Indiji in na Malajskih otokih, spremetno plezajo in plavajo ter se žive od ptic in manjših čveteronočev. V Evropo prenesena ni hotela kača zavzeti najmanjše stvari; po sili so ji vtikal jajca v goltane, pa jih je zopet izmetala. Končno se je zivila v svetki ter obležala nepremakljivo v koto svoje kletke brez vsake hrane. In šele sedaj po 2 in pol letih je poginila. Spremenila je svojo barvo, tehtala je pa je le 27 kg.

— **Pasja moda na Angleškem.** Ženske so baje v vsaki svetni natančnosti, tako tudi gledate pasje mode. Londonske dame delajo vseledega pasja trgovcem velike skrb. Vsak čas za

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka“ v Ljubljani.
Uradni kurzi dunaj. borze 13. novembra 1903

Naložbeni papiri.
12% majeva renta
12% srebrna renta
5%, avstr. kronska renta
4% zlata
4% ogrska kronska "
4% zlata
2% posojilo dežele Kranjske
2% posojilo mestna Slijetja
Zadra
11% bos.-herc. žel. pos. 1902
6% češka dež. banka k. o.
6% ž. o.
6% zast. pis. gal. d. hip. b.
6% pest. kom. k. o. z
10% pr.
6% zast. pis. Innerst. hr.
6% ogr. centr. deželne hranilnice
6% zast. pis. ogr. hip. b.
6% obl. ogr. lokalne žolnežnice d. dr.
6% češke ind. banke
6% prior. Trst-Poreč žel.
6% dolenjski žolnežnic
6% juž. žel. kup. 1/4
6% av. pos. za žel. p. o.
Srečke.
Srečke od leta 1854
" " 1860/1
" " 1864
Tizake
zemlj. kred. I. emisije II.
ogrsko hip. banke
srbske & frs. 100- turške
Sasiška srečke
Kreditne
Inomoške
Krakovske
Ljubljanske
Astr. rud. križa
Ogr.
Rudolfove
Salcburške
Dunajske kom.
Delnicej
Jutne žolnežnice
Državne žolnežnice
Astro-ogrsko bančno del.
Astr. kreditne banke
Ogrske
Zivnostenske
Premogokov v Mostu (Brux)
Alpinški montan
Práške žolnež. ind. dr.
Rima-Murányi
Trboveljske prem. družbe
Astr. orožne tov. družbe
Češke sladkorne družbe
Valute
C. kr. cekin
80 franki
80 marke
Sovereigns
Marke
Laski bankovci
Rublji
Dolarji
11.34 11.39
19.06 19.09
23.45 23.53
23.93 24.08
117.15 117.40
468.50 469.50
384. — 388. —
369. — 373. —
146. — 148. —
89.50 90.50
667. — 668. —
1615. — 1620. —
673. — 674. —
733. — 734. —
261.50 263.50
700. — 703. —
394.50 399.50
1817. — 1827. —
468.50 469.50
117.15 117.40
95.25 95.45
253.75 253.75
4.84 5. —

Žitne cene v Budimpešti.

dne 13. novembra 1903.

Termína.

Pšenica za oktober . . . za 50 kg K 7.74
Rž " oktober . . . 50 " 6.72
Koruzna " april 1904 . . . 50 " 5.27
Oves " oktober . . . 50 " 5.53

Efektiv.

Nespremenjeno.

Meteorologično poročilo.

Vrhina nad morjem 806.9. Srednji skr. nivo 756.0 mm

Nov.	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Več rovi	Nebo
12. 9. zv.	742.3	— 0.7	brezvetr.	megla	
13. 7. zj.	741.9	— 3.6	brezvetr.	megla	
2. pop.	739.5	6.0	sl. svzvod	sk. oblač.	
Srednja včerajšnja temperatura: 0.6°.	normale: 4.4°. Mokrina v 24 urah: 0.0 mm.				

Izvrstna fina (II-200)

vina v buteljah
se dobé v trgovini
Edmund Kavčič
Ljubljana, Prešernove ulice.

Istrijansko vino
domačega pridelka
prodaja lastnik vinogradov

Anton Paoluzzi
Cittanova, Istria.

Cene franko na postajo v Trst:

Beli pinot à 17 gld.
Crni teran 14 "
Vino, belo, iz več vrst " grozda 13 "

Ravno tako imam na razpolago

vinsko žganje.
Tistem, ki dokaže, da moje
vino ni popolnoma naravno,
plačam 2000 K. 2821-6
Vzorec pošiljam zastonj.

Angelijovo milo Marzeljsko (belo) milo.

z zamko

(972-84)

Komi in učenec

za trgovino z mešanim blagom se sprejmata.

Ponudba na J. Razboršek.

Šmartno pri Litiji. (2888-5)

Dobro izurjena

plačilna natakarica

za eno prvih restavracij tukaj se takoj sprejme.

Več v mestni posredovalnici za delo n službe v Ljubljani, Mestni trg štev. 27.

Prostovoljna razprodaja.

Mestni magistrat ljubljanski bude v soboto, dne 14. novembra t. l., ob 9. uri dopoludne razprodaja!

partijo premičnin, zlasti ženskih oblačil in perila.

Dražba, se bude vrnila v skladu špediterja g. Ranzingerja na Dunajski cesti. (2952-2)

1000 kren

ako je geljufija! Brezkrbno rodbinsko srečo jamic knjige o preobliku blagovnem otrok. Z ved tisoč zahvalnicam pošilja diskretno za 90. v avstr. znakam gospa

A. Kaupn, Berlin S.W. 220 Lindenstrasse 50.

(2962)

Kdo hoče potovati

v Ameriko.

s cesarskimi in poštinskimi parobrodi, naj se obrne edino le na tvrdko:

Kareš & Stocky

Bremen, Bahnhofstrasse Nr. 29.

Ta tvrdka se sporazumeva s potniki v njih materinskem jeziku, prevaža potnike z najboljimi in najhitrejšimi parobrodi, počna temeljito zakone o izseljevanju in zamore tedaj potnike dobro poučiti, kako se imajo med potjo vesti, da pridejo srečno v Ameriko. Načel tedaj vsakdo, ki se je namenil podati v Ameriko, piše prej tvrdki:

Kareš & Stocky, Bremen, Bahnhofstrasse Nr. 29

ta mu odgovori takoj točno in brezplačno. (2350-10)

On: Oj zdej, oj zdej, pa nikdar več Veselje moje preč je preč!

Ona: No, kaj pa zopet ta pesem pomeni?

On: To, da ni več Cvekovega brinovca pri hiši!

Ona: Oh, ta salamenski Cvekov brinovc, no, dober je, to je res.

Ivan, prinesite hitro eno originalno steklenico Cvek-ovega brinovca!

2916-4

Prva tovarna za klobase

— Maks Schlieff —

v Neunkirchnu pri

frankfurterice z Dun. Novega mesta, par 9 kr.

hrenove in cervelatne klobasic ter avgsburgarice 5 kr.

Za hotelirje in gostilničarje prednostne cene.

12 parov frankfurteric z Dun. Novega mesta 1 gld.

brez stroškov dostavljenih na dom,

le pri edinem založniku za Ljubljano

J. C. Praunseiss

trgovina z delikatesami, Mestni trg.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

sta najbolj koristni štedilni mili Tovarna mila

Pavel Seemann

Ljubljana.

Dobivate ju po špecerijskih prodajalnicah.

se odda takoj v Sp. Šiški.

Pojasnila v trgovini Josipa Vodnika.

(2968-1)

Sprijmejo se pod jako ugodnimi pogoji solidni in spremi

zavarovalni potovalci.

Ponudbe naj se pošljijo pod „zavarovalni potovalci“ na upraviteljstvo „Slov. Naroda“. (2425-18)

Centralna posojilnica slovenska v Krškem

ima

v četrtek, 26. t. m., ob treh popoldne

v svoji pisarni

izredni občni zbor

s sledenim dnevnim redom:

1. Prememba pravil.

2. Nasveti. (2967)

Matija Dolničar

gostilničar

Šmartno ob Savi

(pot mimo tovarne za lep)

priporoča svojo že dobro znano

gostilno

kjer se dobe

vsako nedelje

doma narejene krvave, jetne in rižove klobase.

kakor tudi več vrst priznano dobrih vin. (2963)

državne žolnežnice.

Ces. kr. ravnateljstvo drž. žolnežnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

veljaven od dne 1. oktobra 1903. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga ter Trbiž. Ob 12. uri 24 m ponoci osobni viak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reiffing v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni viak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 1